

Palissander

Atibit

Palissandre, NEN-13556: Code DLCR (*D. cearensis*): kingwood (GB), palissandre de violette (F), Königsholz (D); Cpde DLNG (*D. Nigra*): Brazilian rosewood (GB), palissandre de Rio (F), Rio Palissander (D); Code DLTC (*D. tucurensis*): Guatemalan rosewood (GB), palissandre du Guetamala (F), Guatemala Palissander (D); Code DLST (*D. stevensonii*): Honduras rosewood (GB), palissandre de Honduras (F), Honduras Palissander (D); Code DLLT (*D. latifolia*): Indian rosewood (GB), palissandre de l'Inde (F), Ostindischer Palissander (D); Code DLXX deze staat onder de houtsoort Rozenhout, Bahia beschreven (*D. decipularis* en *D. frutescens*): Brazilian tulipwood (GB), palissandre de rose (F), Bahia Rosenholz (D).

Botanische en andere namen

1. Groeigebied Brazilië:

Dalbergia cearensis Ducke: kingwood, Königsholz, palissandre de violette, violetta, violetwood; *Dalbergia nigra* (Vell.) Benth.: Rio palissander (Nederland, Duitsland), Rio rosewood, cabiuna, caviuna, we-we (Brazilië), palissandre Brésil, palissandre de Rio (Frankrijk), Brazilian Rosewood, jacaranda pardo (Groot-Brittannië, Noord-Amerika); *Dalbergia spruceana* (Benth.) Benth.: jacaranda, soborana; *Machaerium scleroxylon* Tul.: Santos palissander, caviuna, jacaranda (Brazilië, Bolivia); *Machaerium villosum* Vog.: cerrado palissander, jacaranda paulista, jacaranda pardo, tipa (Brazilië, Bolivia).

2. Groeigebied Midden-Amerika:

Dalbergia tucurensis Donn. Sm. en *Dalbergia cubilquitzensis* (Donn. Sm.) Pittier: Guatemala palissander (Guatemala, Honduras); *Dalbergia stevensonii* Standl.: Honduras palissander, Honduras rosewood (Honduras).

3. Groeigebied Azië:

Dalbergia latifolia Roxb. en *Dalbergia* spp.: Indian rosewood, palissandre de l'Inde, Ostindischer Palissander, Indisch palissander, Java palissander, sonokling, Indian blackwood, (East)Indian rosewood (Java, Indonesië, India en Zuidoost-Azië); *Dalbergia sissoo* DC.: sissoo, shisham (India, Nepal); *Dalbergia cochinchinensis* pierre: trackwood, kranhung (Cambodja, Laos, Vietnam).

4. Groeigebied Afrika:

Dalbergia baroni Baker: Voamboana, palissandre brun (Madagaskar); *Dalbergia greveana* Baill.: majunga palissander, Madagaskar palissander, manary, morandave (Madagaskar).

Familie

Leguminosae (Papilionaceae).

Groeigebied

Tropisch Zuid- en Midden-Amerika, Zuid- en Zuidoost-Azië en Madagaskar.

Boombeschrijving

Afhankelijk van soort en herkomst overwegend kleine, alleenstaande bomen. Dikwijls met gegroefde stammen. Met takvrije stamdelen van 2,5-7 m en 0,2-0,6 m diameter. Zware stammen vaak met rot hart en hartscheuren.

Aanvoer

Snijfineren en halffabricaten. CITES-houtsoort (*Dalbergia nigra*, appendix I, mag niet meer verhandeld worden) alle andere *Dalbergia* (spp. appendix II), waardoor import sterk aan banden is gelegd en voor appendix II alleen met speciale vergunningen mogelijk is. Door exportverboden zeer weinig zaag- en fineerhout.

Houtbeschrijving	Kernhout van geelbruin tot roodachtig paars, soms bijna zwart gekleurd, soms bijna zwart gekleurd, vaak zeer wisselend binnen een soort en zelfs in één stam. Alle palissander/jacaranda-soorten zijn onregelmatig getekend door aanwezigheid van donkerbruine, paarse tot zwarte vaak golvende groeizones, die op het langsvlak opvallende vlammen en strepen laten zien. Bij sommige soorten kunnen de kleuren sterk verbleken door langdurige blootstelling aan licht. Het spint is 20-50 mm breed. Veel palissandersoorten bezitten zowel vers als gedroogd een karakteristieke rozengeur en een kenmerkende smaak, wat tot de Engelse benaming rosewood heeft geleid.
Houtherkenning	Zwaar, hard, zwartbruin van kleur, met kleurstrepen, soms met rozengeur, op kops vlak weinig vaten en parenchym in dunne onduidelijke bandjes, op het dosse vlak etagebouw. Andere <i>Dalbergia</i> -soorten zijn niet altijd goed te onderscheiden. Cocobolo heeft hetzelfde kleurpatroon maar heeft geen geur, grenadille is veel homogener in kleur en Bahia rozenhout heeft geen zwarte maar een geelroze-paarse kleur. Het vergelijkbare Zuid-Amerikaanse <i>Machaerium</i> heeft buiten de marginale banden geen duidelijk parenchymbandjes.
Draad	Recht, soms golvend.
Nerf	Fijn tot matig grof.
Volumieke massa	(750-)850(-1200) kg/m ³ bij 12% vochtgehalte vers 950-1300 kg/m ³ (vochtgehalte circa 50%).
Krimp	Radiaal 1,8% en tangenciaal 3,9%.
Drogen	Zeer langzaam om haarscheurtjes, scheuren of vervorming te voorkomen. Een ijklijn is beschikbaar voor het uitvoeren van elektrische houtvochtmetingen.
Hardheid	Langsvlak 12100 N.
Bewerkbaarheid	Overeenkomstig de hoge volumieke massa's zijn de palissandersoorten vrij moeilijk met de hand te bewerken. Machinaal kunnen deze stugge houtsoorten goed worden bewerkt, maar ze hebben op het gereedschap een merkbare afstompende werking. Soms zijn deze houtsoorten wat olieachtig, wat lijmen en oppervlakafwerking nadelig kan beïnvloeden. Ze kunnen doorgaans goed tot zowel gesneden als geschild fineer worden verwerkt. Palissandersoorten bevatten inhoudsstoffen, waardoor het inademen van het stof tijdens het bewerken bij iedereen de gezondheid kan schaden. Een goede afzuiging is dan ook zeer gewenst.
Spijkeren en schroeven	Voorboren noodzakelijk.

Lijmen	Goed, maar sterk afhankelijk van aanwezige inhoudsstoffen.
Buigen	Afhankelijk van de sort goed, mits rechtdradig foutvrij hout wordt gebruikt.
Oppervlakafwerking	In verband met de aanwezige inhoudsstoffen wordt een isolerende grondlaag aanbevolen. Anders is vertraagde droging mogelijk bij middelen op basis van polyester. Aanbevolen wordt om verfsystemen voor gebruik eerst goed uit te testen op hechting en filmvorming.
Impregneerbaarheid	Kernhout 4.
Bijzonderheden	Door de fraaie kleuren, bijzondere tekening en hoge prijs zullen palissandersoorten in het algemeen voor fraaie luxe-toepassingen worden gebruikt. De Zuid-Amerikaanse <i>Machaerium</i> -soorten lijken uiterlijk op palissander en worden hiervoor als vervanger gebruikt. Echter, het stof dat bij bewerken van <i>Machaerium</i> ontstaat, heeft zeer huidirriterende eigenschappen.
Toepassingen	Fineer, meubelindustrie (massief en fineer), betimmeringen, muziekinstrumenten (xylofoons, gitaren, blaasinstrumenten), draaiwerk, knoppen, mesheften, inlegwerk, borstelruggen, wandelstokken, luxe kistjes, beeldhouw- en snijwerk.
Sterkteklasse	Niet bekend.

Duurzaamheid

Relatieve weerstand tegen schimmels

Kernhout klasse 1 (literatuur).

Relatieve weerstand tegen dierlijke organismen

Kernhout: drooghoutboorders (gewone houtworm D, huisboktor D), termieten D en marineboorders niet bekend.